

İstanbul'daki Üniversite Öğrencilerinin Akademik Motivasyon, Boş Zaman Yönetimi ve Karar Vermeyi Erteleme Eğilimleri Arasındaki İlişki

The Relationship Between Academic Motivation, Leisure Time Management and Tendency to Decision Making of University Students in Istanbul

Sayfa | 150

Sinem ARSLANKOÇ , Arş. Gör., İstanbul Medipol Üniversitesi, sinem.arslankoc@medipol.edu.tr

Orhan KOÇAK , Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, orhan.kocak@iuc.edu.tr

Geliş tarihi - Received: 22 Aralık 2022
Kabul tarihi - Accepted: 09 Mart 2023
Yayın tarihi - Published: 28 Haziran 2023

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2023), 14 (1), 150-181.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2023), 14 (1), 150-181.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Öz. Bu çalışma üniversite öğrencilerinin akademik motivasyon, boş zaman yönetimi ve karar vermeyi erteleme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışmanın örnekleme İstanbul il sınırları içerisindeki üniversitelerde eğitim gören 549 öğrenciden oluşmuştur. Nicel araştırma yöntemlerinden betimsel ve nedensel-karşılaştırma yöntemi ile yapılan bu çalışmada veri toplama aracı olarak “Demografik Bilgi Formu”, “Akademik Motivasyon Ölçeği”, “Boş Zaman Yönetimi Ölçeği” ve “Karar Vermeyi Erteleme Eğilimi Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde ise SPSS Statistics 23.0 programı ile Frekans ve Faktör Analizi, Korelasyon ve Regresyon Analizleri ve Düzenleyici (Moderatör) Değişken Analizleri yapılmıştır. Çalışma sonucunda; içsel motivasyon ile dışsal motivasyon, amaç belirleme ve yöntem, değerlendirme, programlama arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif bulunmuştur. Dışsal motivasyon ile programlama arasında ise anlamlı ve negatif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca çoklu regresyon analizi sonucunda akademik motivasyonsuzluk ve boş zamanı değerlendirme değişkenlerinin birlikte boş zamanı değerlendirme üzerinde pozitif etkileri olduğu tespit edilmiştir. Düzenleyici değişken analiz sonucunda ise boş zamanı değerlendirme üzerinde akademik motivasyonsuzluk ile sosyoekonomik statü (SES) etkileşiminin etkisi olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Akademik Motivasyon, Boş Zaman Yönetimi, Karar Vermeyi Erteleme, Üniversite Öğrencileri.

Abstract. The aim of this study is to examine the relationship between academic motivation, leisure management and decision-making procrastination tendencies of university students. For this purpose, the sample of the study consisted of 549 students studying at universities within the borders of Istanbul Province. “Demographic Information Form”, “Academic Motivation Scale”, “Leisure Management Scale” and “Decisional Procrastination Questionnaire” were used as data collection tools in this study using descriptive and causal-comparison method from quantitative research methods. In the analysis of the data, Frequency and Factor Analysis, correlation and Regression Analysis and Regulator (moderator) Variable analysis were performed using SPSS Statistics 23.0. As a result of the study, the relationship between internal motivation and external motivation, goal determination and method, evaluation, programming was found to be statistically significant and positive. It has been found that there is a significant and negative relationship between external motivation and programming. In addition, as a result of multiple regression analysis, it was found that academic non-motivation and free time evaluation variables together have positive effects on free time evaluation. As a result of the regulatory variable analysis, it was found that academic lack of motivation and socioeconomic status (voice) interaction had an effect on the evaluation of leisure time.

Keywords: Academic Motivation, Free Time Management, Delaying Decision Making, University Students.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2023), 14 (1), 150-181.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2023), 14 (1), 150-181.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Extended Abstract

Introduction. The aim of the study was to examine the relationship between academic motivation levels of university students and leisure management and decision-making procrastination tendencies. Because in all three components, it appears as elements that affect both the academic life and the social life of individuals. The effect of each element on the lives of individuals is revealed by many researchers, but studies that consider each element as a whole have not yet been found. This suggests that this study will play a leading role and guide other studies.

Method. In this study, quantitative research method was used. In the scope of the study, descriptive method and causal-comparison method were used from quantitative research methods. The universe of the study consisted of students studying at universities in Istanbul. From preparatory classes to graduate education, everyone who wanted to participate without distinction of class and Department took part in the universe. The sample of the study was determined by “easy sampling” method. In this method, all individuals who wanted to respond to the questionnaire were included in the sample and the process of finding the subject continued until the desired size was reached. The sample number was 549, of which 81.1% (n=445) were female and 18.9% (n=104) were male participants. Demographic information form, academic motivation, leisure time management and procrastination tendency scales were used as data collection tools in the research. At the stage of data collection and analysis, the survey was created after determining demographic questions and scales first. IBM SPSS Statistics 23.0 program was used to analyze the data when the generated survey reached a sufficient number. At the analysis stage, first frequency analyses for demographic questions, factor analyses for factor scales, then correlation and regression analyses to determine the relationship between scales, and finally regulatory (moderator) variable analyses were performed.

Results. The results obtained as a result of the study were examined; participants ' academic motivation levels were at a high level, followed by leisure management skills. As a result, it was obtained that individuals with high academic motivation were more successful in leisure management. In addition, when individuals looked at their tendency to delay decision-making, they were moderate, and almost half of the participants had their tendency to delay at the point of decision-making. Other findings found that individuals with low propensity to delay decision making were more successful in academic motivation. In addition, the relationship between internal motivation and external motivation, goal determination and method, evaluation, programming was found to be statistically significant and positive. It has been found that there is a significant and negative relationship between external motivation and programming. In addition, as a result of multiple regression analysis, it was found that academic non-motivation and free time evaluation variables together have positive effects on free time evaluation. As a result of the regulatory variable analysis, it was found that academic lack of motivation and socioeconomic status (SES) interaction had an effect on the evaluation of leisure time.

Discussion and conclusion. The descriptive and causal-comparison method was used to limit this limitation, which will maintain the relationship between the academic motivation of university students, their leisure time management and the duration of procrastination, measurements were carried out using a user questionnaire, and analyzes were carried out with the measures obtained from

Arslankoç, S. ve Koçak, O. (2023). İstanbul'daki üniversite öğrencilerinin akademik motivasyon, boş zaman yönetimi ve karar vermeyi erteleme eğilimleri arasındaki ilişki. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 14 (1), 150-181.* DOI. 10.51460/baedb.1222538

the measurements measure. The study was carried out with the view of 549 studying at universities in Istanbul Province and data analysis was done with IBM SPSS Statistics 23.0 program.

When the findings obtained as a result of the study are examined; It was seen that the academic motivation levels of the participants were at a high level, followed by leisure management skills. As a result, it has been concluded that individuals with high academic motivation are more successful in leisure time management. In addition, when the tendency of individuals to procrastinate decision-making is examined, it is seen that they are at a moderate level and almost half of the participants have procrastination tendencies at the point of decision-making. It is among the other findings that individuals with low tendency to postpone decision making are more successful in academic motivation.

In a study conducted by İşcan (2008) to measure the effect of university students' time management skills on academic achievement, it was suggested that the skills in leisure management have a certain effect on academic achievement and that as this skill increases, their academic success/motivation will also increase. In addition, Çuhadar et al. (2019), it has been seen that academically successful and motivated students are more successful in all sub-dimensions except leisure time attitude. Balkıs et al. (2006), it was found that there is a significant negative relationship between academic motivation and the tendency to procrastinate academically.

Giriş

Günümüzde bireyleri yaşamları boyunca harekete geçirebilecek ve onları belirli davranışlarda bulunmaya itebilecek birtakım unsurlar bulunmaktadır. Örneğin çalışma yaşamında başarılı olmak isteyen birey, sürekli olarak etkin ve verimli çalışma davranışları sergilemekte ve bu davranışlar sayesinde de başarıya ulaşabilmektedir. Bunun sonucunda ise birey yaşamdan zevk almakta ve hayat kalitesinde artış meydana gelmektedir. İşte bu noktada bireyi çalışma yaşamında başarılı olma isteğine iten unsurlar motivasyon olarak tanımlanmaktadır. Motivasyon her birey için oldukça önemli bir kavram olmakta ve yetişkin, çocuk, genç, kadın veya yaşlı gibi tüm gruplara yönelik olarak bireylerin yaşamlarını daha iyi kontrol edebilmelerine ve hedeflerine daha kolay ulaşabilmelerine yardımcı olmaktadır. Özellikle de üniversite çağındaki gençlerin yaşamlarını şekillendirebilmeleri noktasında akademik motivasyon olarak ifade edilen önemli bir kavram gündeme gelmekte ve akademik motivasyon ile öğrenciler akademik hedeflere ulaşabilmek için istek duymaktadır. Bu noktada ise akademik motivasyon ayrıca üniversite öğrencilerinin boş zamanı değerlendirme ve karar vermeyi erteleme eğilimlerini de etkilemektedir.

Çalışma kapsamında üniversite öğrencilerinin akademik motivasyon seviyeleri ile boş zaman yönetimleri ve karar vermeyi erteleme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Akademik motivasyon başlı başına üniversite öğrencilerinin akademik hedefleri için önemli bir kaynak oluşturmakta ve bu hedeflerin gerçekleştirilmesi için boş zaman yönetimlerinin en iyi şekilde planlanması ve bireylerin karar vermeyi erteleme eğilimlerinin azalması gerekmektedir. Çünkü bu üç unsur birbirleriyle etkileşim içerisinde olmakta ve akademik hedefler açısından önem arz etmektedir.

Motivasyon

Motivasyon kavramı Latince “movere” kelimesinden türemekte ve “hareket ettirme, hareketlendirme” anlamlarına gelmektedir. Türk Dil Kurumu’nda motivasyon; “isteklenme, güdülenme” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2021). Cüceloğlu (2014) ise motivasyonu; “istekleri, arzuları, ihtiyaçları, dürtüleri ve ilgileri kapsayan genel bir kavram” olarak ifade etmektedir (Cüceloğlu, 2014). Bu tanımlamalardan da anlaşılacağı üzere motivasyon bireyi harekete geçiren bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

İlgili literatür incelendiğinde tek bir motivasyon tanımının yer almadığı pek çok eğitimci ve kuramcıların değişik motivasyon tanımları yaptığı görülmektedir (Tuncer et al., 2018). Örneğin Luthans’ın (1995) motivasyon tanımı fiziksel veya ruhsal bir noksanlıktan kaynaklı olarak ortaya çıkan oluşumun davranışları ve dürtüleri harekete geçirmesini kapsamaktadır (Luthans, 1995). Eren’e (2012) göre motivasyon; bir veya birden çok kişiyi belirli bir amaca yönelik olarak sürekli biçimde harekete geçirmek için gösterilen çabaların tümü olarak ifade edilmektedir (Eren, 2012). Wolters (2004) motivasyon kavramını belirli davranışlarda bulunma isteği veya yönelimi olarak ifade ederken (Wolters, 2004); Warren (2000) ise motivasyonu davranışların ortaya çıkmasına olanak sağlayan, sürdüren ve kontrol eden iç ve dış öğelerin hepsi olarak açıklamaktadır (aktaran Direktör & Nuri, 2017).

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2023), 14 (1), 150-181.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2023), 14 (1), 150-181.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Yukarıda yer alan motivasyon tanımlamalarına ek olarak kavramın, Öz Belirleme (Öz Yeterlilik) Kuramına dayalı olarak açıklanan bir kavram olarak ifade edildiği görülmektedir. Bu kuram Bandura tarafından 1997’de ortaya atılmakta, Deci ve Ryan tarafından ise 2000 yılında geliştirilen Öz Belirleme Teorisine (Self-Determination Theory) dayanmaktadır (Sıcak & Başören, 2015). Bu kuram ayrıca bireyi harekete geçiren sebepler üzerine odaklanmakta ve üç temel motivasyon türü olduğunu ileri sürmektedir. Bunlar içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk olarak tanımlanmaktadır (Terlemez vd., 2016). İçsel motivasyon bireyin bir şeyi yapmaktan dolayı elde etmiş olduğu başarı ve bu başarının kendisine verdiği kişisel tatmin olarak ifade edilmektedir. İçsel motivasyonda kişi kendi ihtiyaçlarına yönelik olarak ve zevk için davranış geliştirmektedir (Gömleksiz & Serhatlıoğlu, 2013). Kişisel özellikler, ihtiyaçlar, ilgi ve meraklar içsel motivasyonun kaynakları olmaktadır (Uyulan & Akkuzu, 2014). Dışsal motivasyon kişilerin davranışlarını dış faktörlere bağlı olarak gerçekleştirmesi olarak tanımlanmaktadır (Ryan & Deci, 2000). Örneğin öğrencilerin takdir kazanması, ödül alması veya olumlu eleştirilere sahip olması onları öğrenmeye istekli hale getirmekte ve bu unsurlar dışsal faktörler olarak ifade edilmektedir (Yurt & Bozer, 2015). Dışsal motivasyonda dışarıdan gelen etkiler söz konusudur ve yapılan işin kendisine odak dikkate alınmamıştır (Akbaba, 2006). Son olarak motivasyonsuzluk ise davranışlara isteksiz olmak anlamına gelmektedir (Ryan & Deci, 2000). Kişiler, davranışları ile davranışlarının sonuçları arasındaki bağlantıyı anlamamaktadır (Vallerand et al., 1992). Bu tür motivasyonda birey davranışa değer vermemekte, davranışı yerine getirme noktasında kendini yetersiz hissetmekte veya başarılı olacağına inanmamaktadır (Ryan & Deci, 2000).

Akademik motivasyon

Motivasyon kavramına değinildikten sonra çalışma kapsamında odak noktalardan biri olan akademik motivasyon kavramının ele alınması gerekmektedir. Kavramsal olarak bakıldığında akademik motivasyon kısaca “akademik işler için gerekli enerjinin üretilmesi” olarak tanımlanmaktadır. Bu enerjinin kaynağına ilişkin görüşler ise farklılık göstermektedir (Karataş & Erden, 2012). Örneğin bazı bireylere göre bu enerjinin kaynağı içsel olurken bazı bireylere göre dışsal kaynaklar etkin olabilmektedir. Bir başka tanıma göre ise akademik motivasyon; öğrencilerin belirledikleri akademik hedeflere ulaşabilmeleri için duydukları isteklilik halidir (Gömleksiz & Serhatlıoğlu, 2013). Akademik motivasyon ayrıca; öğrenen kişilerin, öğrenme faaliyetlerini anlamlı ve değerli bularak aynı zamanda bundan fayda sağlaması olarak da tanımlanmaktadır (Akbaba, 2006).

Üniversite öğrencilerinin akademik hayatlarını oldukça etkileyen akademik motivasyon kavramıyla ilgili yukarıda yer alan tanımlamalara ilaveten pek çok çalışmanın da yapıldığı görülmektedir. Örneğin özellikle eğitim literatüründe motivasyon kavramı ve bu kavramı etkileyen birçok değişkenlerle ilgili çalışmalar bulunmaktadır. Bu tarz çalışmalar özerk akademik motivasyonun; üst düzeyde yaratıcılığı, okulu bırakma davranışındaki azalmayı, akademik hayata ilişkin bilişsel bağlılığı ve kavramsal öğrenmeye hâkimiyeti beraberinde getirdiğini ortaya koymaktadır (Amabile, 1982; Vallerand & Bissonnette, 1992; Vallerand et al., 1997; Nolen & Haladyna, 1990; Pintrich & De Groot, 1990; Graham & Golan, 1991; Grolnick & Ryan, 1987). Aynı şekilde eğitim literatüründe yapılan bir başka çalışmaya göre ise akademik motivasyon kavramı ile ilişkili olarak akademik başarı (Üredi & Üredi, 2005), akademik motivasyon ölçeğinin geliştirilmesi (Bozanoğlu, 2004; Yılmaz & Huyugüzel-Çavuş, 2007), tutumlar konusu (Eryılmaz, 2013), öznel iyi oluş hali (Eryılmaz & Aypay, 2011) okul tükenmişliği (Aypay & Eryılmaz, 2011) gibi konularda da çalışmalar yapılmaktadır (Eryılmaz, 2013).

Arslankoç, S. ve Koçak, O. (2023). İstanbul’daki üniversite öğrencilerinin akademik motivasyon, boş zaman yönetimi ve karar vermeyi erteleme eğilimleri arasındaki ilişki. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 14 (1), 150-181*. DOI. 10.51460/baebd.1222538

Akademik motivasyon kavramına değinildikten sonra ele alınacak bir diğer unsur da akademik anlamda motive olmuş üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını daha verimli bir şekilde kullanacakları ve karar vermeyi erteleme eğilimlerinin azalacağı varsayımları olmaktadır. Bu varsayım çalışma kapsamında ele alınmakta ve aynı şekilde ters olarak düşünüldüğünde ise boş zamanlarını verimli bir şekilde değerlendirme ve karar vermeyi erteleme eğilimlerine sahip olmayan üniversite öğrencilerinin akademik anlamda daha başarısız ve motive olamayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle çalışma kapsamında motivasyon ve akademik motivasyon kavramlarına değinildikten sonra boş zaman yönetimi ve karar vermeyi erteleme kavramları üzerinde de durulacaktır.

Boş zaman yönetimi

Boş zaman yönetimi kavramına geçmeden önce zaman kavramının neyi ifade ettiğine dair unsurların ele alınmasının çalışma kapsamında faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu sebeple zaman kavramı, tüm bireylerin eşit olarak sahip olduğu ancak farklı şekillerde kullandığı son derece kıymetli bir kaynak olarak ifade edilmektedir. Zaman dışındaki bazı kaynaklar belirli koşullar altında ikame edilebilmekte yerine başka kaynaklar koyulabilmektedir. Ancak zamana geldiğimizde ise yerini alabilecek başka bir kaynağın olmadığı görülmektedir. Bu nedenle zaman tamamen yaşamla bir tutulmuştur (Akgül & Karaküçük, 2015). Kavramsal açıdan zaman “bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit” olarak ifade edilmektedir (TDK, 2021). İlgili literatür incelendiğinde ise kullanım açısından zamanın ikiye ayrıldığı görülmektedir. Bunlar çalışma zamanı ve çalışma dışı zaman (serbest zaman) olarak ifade edilmektedir (Yılmaz, 1989). Çalışma zamanı, iş amacıyla yapılan faaliyetleri ve bunun için geçirmek zorunda olduğumuz zamanı kapsarken çalışma dışı zaman (serbest zaman) ise yapılan işi ödülü olarak tanımlanmaktadır (Karaküçük, 2014).

Çalışma kapsamında ele alınan zaman dilimi ise boş zaman olmaktadır. Kavramsal açıdan bakıldığında Türkmen vd.'e (2013) göre boş zaman; bireylerin çalışmadıkları, hayatları boyunca yapmak zorunda oldukları görevlerinin dışında kalan ve kendi istekleri doğrultusunda geçirebilecekleri zaman olarak tanımlanmaktadır. Boş zaman kavramına günümüz açısından bakacak olursak çalışan bireyin çalışma günü sonunda, hafta sonunda, yıllık izninde veya emeklilik sürecinde sahip olduğu zaman olarak ifade edilebilmektedir (Türkmen, vd., 2013).

Boş zaman kavramıyla ilgili olan ve çalışmanın temelini oluşturan odak noktalardan biri ise boş zamanı değerlendirme kavramıdır. Bu kavram bireyin boş zamanlarında yapmış olduğu aktivitelerle ilgili bir kavram olarak belirtilmektedir. Bireyin günlük aktiviteleri dışında kalan boş zamanlarında eğlenmek, dinlenmek, meşgul olmak veya zevk almak ve hem ruhen hem de bedenen canlılık kazanmak amacıyla yaptıkları her türlü aktivite olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca Shaw'a (1986) göre boş zamanı değerlendirme, belirli tipteki boş zaman faaliyetlerine katılım olarak ifade edilmektedir (aktaran Süzer, 1997).

Karar vermeyi erteleme eğilimi

Karar vermeyi erteleme eğilimi günümüz toplumlarının en büyük sorunlarından biridir. Milgram (1992) özellikle erteleme eğilimini modern çağın bir sonucu olarak ifade etmiş ve bu davranışın

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2023), 14 (1), 150-181.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2023), 14 (1), 150-181.
Araştırma Makalesi / Research Paper

sadece teknolojik gelişmelerin yaşandığı toplumlarda ortaya çıktığını iddia etmiştir. Bir toplumun sanayisi ne kadar gelişmişse erteleme davranışı da o oranda artmıştır. Elbette ki Milgram'ın bu iddiasında doğruluk payı bulunmaktadır ancak erteleme davranışı yalnızca modern çağın değil DeSimone'nun (1993) deyimiyle sanayi önce toplumlarında bir sorunu olarak ifade edilmektedir (Ferrari vd., 1995). Sonuç itibarıyla erteleme davranışı hem geçmiş toplumların hem de günümüz toplumların sahip olduğu en önemli sorunlardan biri olarak kabul edilmektedir.

Erteleme davranışı, belli bir işin veya davranışın kişide sıkıntıya sebep olacak seviyeye gelene kadar bireyin yapması gereken görevlerini gereksiz yere geciktirmesi olarak tanımlanmaktadır (Solomon & Rothblum, 1984). Bu tanım kapsamında ilgili literatür incelendiğinde erteleme davranışının genel erteleme, akademik erteleme, karar vermeyi erteleme, nevrotik erteleme ve takıntılı ya da işlevsel olmayan erteleme olarak beşe ayrılmaktadır. Bu türler arasında ilk iki tür erteleme davranışı görevden diğerleri ise karar almaktan kaçınmayla ilgili olmaktadır. Erteleme davranışı kişilerin gerek kendisiyle gerekse çevresinde bulunan insanlarla olan ilişkilerini etkili bir şekilde yürütmesini olumsuz yönde etkilemektedir (Ellis & Knaus; Ferrari; Johnson & Bloom'dan aktaran Balkıs vd., 2006).

Yukarıda yer alan erteleme davranışı türlerinden çalışma ile ilgili olan akademik erteleme ve karar vermeyi erteleme eğilimleri önemli olmaktadır. Akademik erteleme; öğrencilerin yapmaları gereken akademik sorumluluklarını (ders çalışma, ödev teslim etme gibi) geciktirmesi veya tamamen yapmaması olarak tanımlanırken (Rothblum, Solomon & Murakabi, 1986); karar vermeyi erteleme veya karar vermeyi erteleme eğilimi ise herhangi bir çatışma durumunda veya farklı alternatiflerle karşılaşıldığında bireyin karar vermesini geciktirmesi olarak tanımlanmaktadır (Effert & Ferrari, 1989).

Sonuç itibarıyla üniversite öğrencilerinin akademik motivasyonları ile boş zamanı değerlendirme ve karar vermeyi erteleme eğilimleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlayan bu çalışmada ilgili literatür tarandıktan sonra saha araştırmalarına geçilmekte ve bu çalışmalardan elde edilen birkaç bulguya bir diğer bölümde yer verilmektedir.

Akademik motivasyon, boş zaman yönetimi ve karar vermeyi erteleme eğilimi ile ilgili yapılan araştırmalar

Yapılan literatür taraması sonucunda akademik motivasyon, boş zaman yönetimi ve karar vermeyi erteleme eğilimleri hakkında pek çok araştırmanın yer aldığı görülmektedir. Bu araştırmalar incelendiğinde bir kısmının sadece çalışmanın odak noktası olan üniversite öğrencilerine yönelik olduğu görülürken diğer bir kısmının da ortaöğretim öğrencilerine, akademisyenlere veya farklı gruplara yönelik olduğu tespit edilmektedir. Örneğin; Yurt ve Bozer (2015) tarafından ortaokul öğrencilerine yönelik yapılan bir araştırmaya göre içsel motivasyonun alt başlıklarından olan bilmeye yönelik, başarıya yönelik ve uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyonun cinsiyete göre farklılaşmadığı ortaya konulmuştur. Ancak dışsal motivasyonun alt başlıklarından olan içe yansıyan dışsal motivasyonun kız öğrencilerinde daha fazla olduğu, erkek öğrencilerde ise dış düzenleme, belirlenmiş dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluğun daha fazla olduğu tespit edilmiştir (Yurt & Bozer, 2015).

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2023), 14 (1), 150-181.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2023), 14 (1), 150-181.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Green ve arkadaşları (2012) tarafından lise öğrencileri üzerine yapılan bir başka araştırmada akademik motivasyon ve benlik kavramının okula karşı olumlu tutumların ortaya çıkmasına etki ettiği ve bu olumlu tutumların ise sınıf katılımını ve ödevleri tamamlama davranışını pozitif yönde etkilediği ortaya konulmuştur (Green et al., 2012).

Ayrıca Uyulan ve Akkuzu (2014) tarafından Dokuz Eylül Üniversitesi'nin farklı bölümlerinde okuyan öğrencilere yapılan araştırmada ise akademik içsel motivasyon ile sınıf düzeyleri, akademik not ortalamalar ve öğretmen olma istekleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Ek olarak orta ve yüksek düzeydeki akademik içsel motivasyonun eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin mesleklerini icra etmeleri noktasında daha istekli oldukları ortaya çıkmıştır (Uyulan & Akkuzu, 2014).

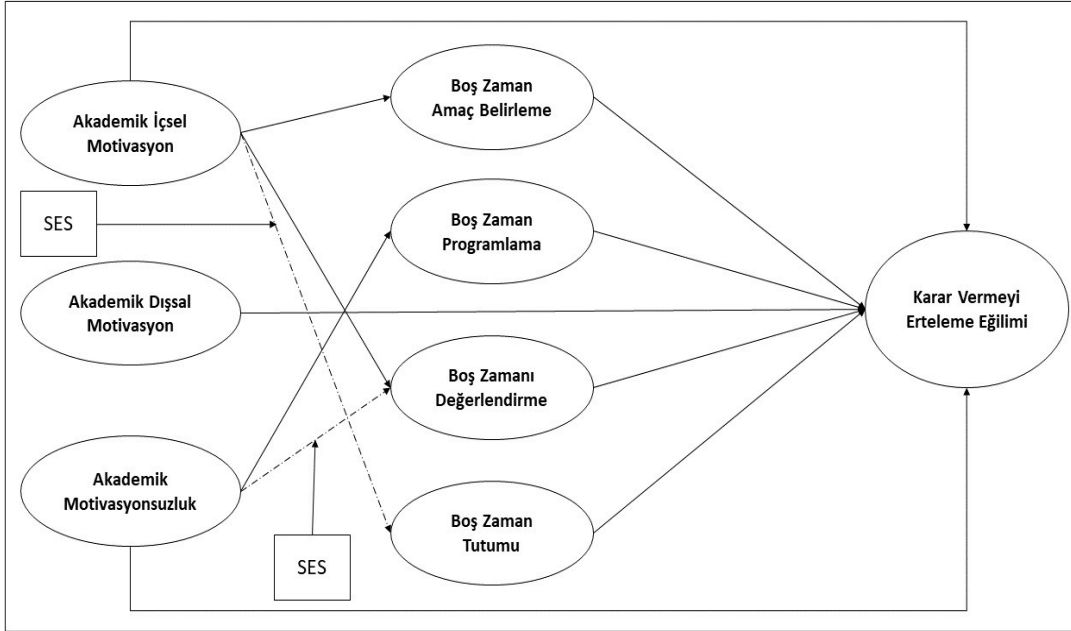
Çakır (2017) tarafından yapılan ve üniversite öğrencilerinin boş zaman yönetimleri ile boş zaman doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmada üniversite öğrencilerinin boş zaman doyum düzeylerinin cinsiyete ve haftalık serbest zamana göre farklılık gösterdiği ayrıca 26 yaş ve üzeri öğrencilerin ise boş zamanı yönetme becerilerinin daha yüksek olduğu ve yönetim şekillerinde daha başarılı oldukları görülmüştür (Çakır, 2017).

Aslan ve Arslan Cansever (2012) tarafından lise öğrencilerine yönelik olarak yapılan bir başka araştırmada ergen bireylerin boş zamanı değerlendirme algılarının, aktivitelerin, duygularının ve cinsiyete yönelik farklılıkların incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda ise ergen bireylerin 1/3'ünün boş zamanı "boş boş oturma, bir şey yapmama" olarak algımlarken erkeklerin yarısı ise boş zamanı "bilgisayar ile oynama" kızlar ise "test çözme" olarak ifade etmiştir. Buradan hareketle boş zaman yönetiminin cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür (Aslan & Arslan Cansever, 2012).

Son olarak karar vermeyi erteleme eğilimleri konusunda yapılan araştırmalara bakıldığında ise; Balkıs (2006) tarafından Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinde farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilere yönelik yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinin erteleme davranışları ile düşünme ve karar verme eğilimleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu ortaya konulmuştur. Ayrıca erteleme davranışı ile rasyonel karar verme ve düşünme biçimleri arasında negatif bir ilişki, bağımlı, kaçınan ve ani karar verme biçimleri arasında ise pozitif bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır (Balkıs, 2006).

Akdoğan (2013) tarafından üniversite öğrencilerine yönelik yapılan bir başka araştırmaya göre; öğrencilerin akademik erteleme davranışları ile depresyon, stres ve anksiyete düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır (Akdoğan, 2013).

Çakıcı (2003) tarafından lise ve üniversite öğrencilerinin karar vermeyi erteleme ve akademik erteleme davranışları ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmaya göre; üniversite öğrencilerinin lise öğrencilerine oranla daha fazla karar vermeyi erteleme ve akademik erteleme eğilimlerine sahip oldukları ifade edilmiştir (Çakıcı, 2003).

Şekil 1. Araştırmanın modeli

Araştırmada kurulan model Şekil 1’de gösterilmiştir. Şekil 1’de resmedildiği üzere araştırmada bağımlı değişken olarak boş zaman yönetimi alt boyutları ve karar vermeyi erteleme eğilimi olarak belirlenmiştir. Demografik değişkenler kontrol değişkenleri olarak kullanılmıştır. Akademik motivasyon alt boyutları ile boş zaman yönetimi alt boyutları değişkenleri bağımsız değişkenler olarak kullanılmıştır. Ancak boş zaman yönetimi alt boyutları akademik motivasyon bağımsız değişkeni ile karar vermeyi erteleme eğilimi bağımlı değişkeni arasında aracı değişken (mediator) olarak kullanılmış ve aracılık etkisi olduğu varsayılmıştır. Ayrıca kesik çizgi ile gösterilen etkileşim alanlarında sosyo-ekonomik statünün (SES) düzenleyici etkisinin olduğu kurgulanmıştır.

Yöntem

Araştırmanın modeli

Üniversite öğrencilerinin akademik motivasyonlarının boş zaman yönetimi ve karar vermeyi erteleme eğilimleri üzerindeki ilişkisini incelemek amacıyla oluşturulan bu çalışmada araştırma modeli olarak nicel araştırma yöntemi kullanılmaktadır. Ayrıca nicel araştırma yöntemlerinden betimsel yöntem ve nedensel-karşılaştırma yöntemi kapsamında çalışma ele alınmaktadır.

Evren ve örneklem

Çalışmanın evreni İstanbul ilindeki üniversitelerde eğitim gören öğrencilerden oluşmuştur. Hazırlık sınıflarından başlayarak lisansüstü eğitime kadar oluşan evrende sınıf ve bölüm ayrımı Arslankoç, S. ve Koçak, O. (2023). İstanbul’daki üniversite öğrencilerinin akademik motivasyon, boş zaman yönetimi ve karar vermeyi erteleme eğilimleri arasındaki ilişki. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14 (1), 150-181. DOI. 10.51460/baebd.1222538

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2023), 14 (1), 150-181.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2023), 14 (1), 150-181.
Araştırma Makalesi / Research Paper

yapılmaksızın katılım göstermek isteyen herkes yer almıştır. Çalışmanın örnekleme ise araştırmacıya kolay denek bulma olanağı sunan ve ülkemizde bilimsel çalışmalarda en yaygın biçimde kullanılan olasılığa dayanmayan örnekleme tekniklerinden “kolay örnekleme” yöntemiyle belirlenmiştir. Bu yöntemde ankete yanıt vermek isteyen tüm bireyler örneğe dâhil olmuş (Coşkun et al., 2017) ve denek bulma işlemi istenilen büyüklüğe ulaşıncaya kadar devam etmiştir. Örneklem sayısı 549’dur ve bu sayısının %81,1 (n=445) kadın, %18,9’u (n=104) erkek katılımcıdır.

Araştırmanın hipotezleri

Çalışmanın içeriği ve amacı doğrultusunda birtakım hipotezler oluşturulmuş ve oluşturulan bu hipotezlerin doğrulukları sınanmıştır. Hipotezler:

H1: Akademik motivasyon alt boyutları ile boş zaman yönetimi alt boyutları arasında pozitif bir ilişki vardır.

H2: Akademik motivasyon ile karar vermeyi erteleme eğilimleri arasında negatif bir ilişki bulunmaktadır.

H3: Boş zaman yönetimi alt boyutları ile karar vermeyi erteleme eğilimleri arasında negatif bir ilişki bulunmaktadır.

H4: Akademik motivasyon alt boyutlarının karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkisinde boş zaman yönetimi alt boyutlarının aracılık etkisi bulunmaktadır.

H5: Akademik motivasyon alt boyutları ile boş zaman yönetimi alt faktörleri arasında sosyoekonomik statünün (SES) düzenleyici rolü bulunmaktadır.

Veri toplama araçları

Çalışmada veri toplama araçları olarak “Demografik Bilgi Formu”, “Akademik Motivasyon Ölçeği”, “Boş Zaman Yönetimi Ölçeği” ve “Karar Vermeyi Erteleme Eğilimi Ölçeği” kullanılmıştır.

Demografik Bilgi Formu

Demografik Bilgi Formu çalışmaya katılan bireylerin yaşlarını, cinsiyetlerini, eğitim gördükleri üniversite türlerini, fakültelerini, ebeveynlerinin eğitim düzeylerini ve gelirlerini belirlemek amacıyla sosyo-demografik bilgilerini içeren sorulardan oluşmuştur. Ailenin geliri, anne eğitim ve baba eğitim durumlarının toplamalarının ortalamaları alınarak ayrı bir sosyo-ekonomik statü değişkeni oluşturulmuş. Literatüre uygun olarak (Harwell & LeBeau, 2010) yapılan bu değişkenle düzenleyici (moderation) analizleri gerçekleştirilmiştir.

Akademik Motivasyon Ölçeği

Akademik Motivasyon Ölçeği Vallerand ve arkadaşları tarafından Kanada’da 1992 yılında geliştirilmiş olup Yılmaz (2018) tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Akademik Motivasyon Ölçeği 26 maddeden ve 3 alt boyuttan oluşmuştur. Alt boyutları içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluktur. 1. 2. 3. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 15. 16. 18. 19. 24. 25. ve 26. maddeleri içsel motivasyonu; 4. 13. 14. 20. ve 21. maddeleri dışsal motivasyonu son olarak ise 5. 9. 17. 22. ve 23. Arslankoç, S. ve Koçak, O. (2023). İstanbul’daki üniversite öğrencilerinin akademik motivasyon, boş zaman yönetimi ve karar vermeyi erteleme eğilimleri arasındaki ilişki. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 14 (1), 150-181.* DOI. 10.51460/baebd.1222538

maddeleri de motivasyonsuzluk alt boyutunu ifade etmiştir. Ölçeğin uygulama ifadeleri olarak 4'lü likert tipi (bana hiç uymuyor, bana biraz uyuyor, bana oldukça uyuyor, bana tamamen uyuyor) kullanılmıştır. Ölçeğin değerlendirme aşamasında ise 3 faktör üzerinden puanlama yapılmıştır.

Boş Zaman Yönetimi Ölçeği

Özgün adıyla “Free Time Management Scale” Wei-Ching Wang, Chin-Hsung Kao ve Tzung-Cheng Huan Chung-Chi Wu isimli bireyler tarafından 2011 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin özgün formu Akgül ve Karaküçük (2015) tarafından elektronik posta yoluyla ilgili yazardan izin alınmış ve geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçeğin orijinal formu 4 alt boyut ve 15 sorudan oluşmuştur. Akgül ve Karaküçük (2015) tarafından yapılan Türkçe 'ye uyarlama çalışmasındaki geçerlilik ve güvenilirlik sonucunda ölçeğin Türkçe Formunda “Amaç Belirleme ve Yöntem” 6 madde (1. 2. 3. 4. 5. ve 6. maddeler), “Değerlendirme” 3 madde (7. 8. ve 9. maddeler), “Boş Zaman Tutumu” 3 madde (10. 11. ve 12. maddeler) son olarak “Programlama” 3 maddeden (12. 14. ve 15. maddeler) meydana gelmiştir. Ölçeğin derecelendirilmesinde 5'li likert tipi (kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum, kesinlikle katılıyorum) kullanılmıştır. Ölçekte yer alan “Programlama” alt boyutundaki maddeler olumsuz ifadelerden oluşmuş ve ters puanlama yapılmıştır. Ölçekten yüksek bir puan elde edilmesi ise bireylerin boş zaman yönetimi konusunda başarılı olduklarını gösterir.

Karar Vermeyi Erteleme Eğilimi Ölçeği

Karar Vermeyi Erteleme Eğilimi Ölçeği 1982 yılında Mann tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe 'ye uyarlaması çalışması ise Balkıs (2006) tarafından yapılmıştır. Yapılan geçerlilik ve güvenilirlik sonucunda ölçeğin 5 maddeden meydana geldiği ve 5'li likert tipinin (yanlış, çoğunlukla yanlış, bazen doğru/bazen yanlış, çoğunlukla doğru, doğru) uygulandığı görülmüştür. Ölçekten yüksek bir puan elde edilmesi bireylerin karar vermeyi erteleme eğilimlerinin yüksek olduğunu gösterir.

Veri toplanması ve analiz edilmesi

Verilerin toplanması ve analiz edilmesi aşamasında öncelikle demografik sorular ve ölçekler belirlendikten sonra online anket oluşturulmuştur. Oluşturulan anket çalışma kapsamında etik kurul onayının alınmasıyla birlikte Ocak 2021 ile Temmuz 2021 tarihleri arasında katılımcıya sosyal medya hesapları (Facebook, Instagram) ve WhatsApp grupları üzerinden ulaştırılmıştır. Anketi onaylayan ve ankete katılmak isteyen kişinin aynı olup olmadığının kontrolü pek mümkün olmamakla birlikte çalışma gönüllük esasına dayalı olduğundan ve ankete girişte “Bilgilendirilmiş Onam Formu” ekrana yansıtacağı ve “Onaylıyorum/Onaylamıyorum” seçenekleri ile isteyen bireylerin araştırmaya katılma, istemeyen bireylerin ise ekranı kapatabilme imkânı olacağından dolayı herhangi bir risk bulunmamaktadır. Ayrıca çalışma tamamen gönüllülük esasına dayalı olduğu için online ankete katılım sırasında katılımcılara herhangi bir şifre verilmeyecektir. Online anket yeterli sayıya ulaştığında verilerin analizi için IBM SPSS Statistics 23.0 programı kullanılmıştır. Analiz aşamasında öncelikle demografik sorular için frekans analizleri, farklı örneklem gruplarına uygulandığından dolayı faktörlü ölçekler için faktör analizleri daha sonra ölçekler arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla korelasyon ve regresyon analizleri son olarak ise

bağımlı değişken ile bağımsız değişken arasındaki ilişkinin yönünü ve etkisini değiştireceği tahmin edilen değişkenleri tespit etmek amacıyla düzenleyici (moderatör) değişken analizleri yapılmıştır.

Etik Kurul kararı

Bu çalışmanın İstinye Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 17.12.2020 tarihinde 2020/15 toplantı sayısında ve 07 karar numarasıyla etik kurul izni bulunmaktadır.

Sınırlılıklar

Çalışma kapsamında dikkat edilmesi gereken önemli noktalardan biri araştırmanın sınırlılıklarıdır. Çalışma örneklemini yalnızca İstanbul ili içerisinde eğitim gören üniversite öğrencilerinden oluşmuş dolayısıyla elde edilen bulguların genellendirilmesi noktasında dikkatli olmak gerekmektedir. Elbette ki en büyük sınırlılıklardan biri de tüm dünyayı etkisi altına alarak küresel bir salgın haline gelen COVID-19'dur. Salgınla birçok grup evlere kapanmakta ve psikolojik anlamda büyük kaygı, stres ve korku yaşamaktadır. Özellikle eğitim sürecinin uzaktan eğitim ile devam etmesi öğrencilerin araştırmaya dâhil olmaları konusunda motivasyonlarını etkilemekte ve belki de bu durum daha fazla sayıya ulaşmayı engellemektedir. Bahsedilen bu sınırlılıkların yanı sıra ayrıca ilgili literatürde çalışmada yer alan üç ölçeği de kapsayacak herhangi bir araştırma yer almamakta bu da elde edilen bulguların yorumlanmasını ve desteklenmesini zorlaştırmaktadır. Ancak bu çalışmanın bu anlamda öncü rol oynayacağı ve yapılacak olan diğer çalışmalara yol göstereceği düşünülmüştür.

Bulgular

Çalışma kapsamında SPSS 23.0 programıyla yapılan frekans analizi sonucu aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1.
Demografik verilerin frekans analizi

Değişken	Grup	\bar{x}/ss	N	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	1,19/,392	445	%81,1
	Erkek		104	%18,9
Üniversite	Devlet	1,383/,4864	339	%61,7
	Vakıf		210	%38,3
Fakülte	Sağlık Bilimleri Fakültesi	4,01/3,098	226	%41,2
	Tıp Fakültesi		6	%1,1
	Fen-Edebiyat Fakültesi		38	%6,9
	İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi		86	%15,7
	Mühendislik Fakültesi		24	%4,4
	Lisansüstü Eğitim Fakültesi		26	%4,7
	Eğitim Fakültesi		29	%5,3
	Hukuk Fakültesi		94	%17,1

	Dğer			
Baba Eğitim Düzeyi	Okuryazar Değil	3,352/1,2301	6	%1,1
	İlkokul		181	%33
	Ortaokul		114	%20,8
	Lise		125	%22,8
	Üniversite		108	%19,7
	Lisansüstü		15	%2,7
Anne Eğitim Düzeyi	Okuryazar Değil	3,031/1,3128	28	%5,1
	İlkokul		238	%43,4
	Ortaokul		93	%16,9
	Lise		90	%16,4
	Üniversite		79	%14,4
	Lisansüstü		21	%3,8
Yaş	18-25	1,2532/1,60984	445	%81,1
	26-33		80	%14,6
	34-41		17	%3,1
	42-49		3	%0,5
	50 ve üzeri		4	%0,7
Gelir	2324-3000	2,2259/1,45992	273	%49,7
	3001-4000		69	%12,6
	4001-5000		90	%16,4
	5001-6000		44	%8
	6000 ve üstü		73	%13,3
TOPLAM			549	%100

Tablo 1'e bakıldığında katılımcıların büyük çoğunluğunun kadınlardan oluştuğu (%81,1), Sağlık Bilimleri Fakültesinde eğitim gördüğü (%41,2), baba eğitim düzeyinin en fazla lise (%22,8) ve anne eğitim düzeyinin ise en fazla ilkokul olduğu (%43,4) tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmanın evren ve örneklemiyle de bağlantılı olarak katılımcıların en fazla 18-25 yaş (%81,8) arasındaki bireylerin oluştuğu görülmüştür.

Tablo 2.
Ölçekler puanların betimsel istatistikleri

Ölçekler	N	\bar{x}	ss	Max.	Min.
Akademik Motivasyon	549	53,1749	7,87322	84	30
Boş Zaman Yönetimi	549	49,6831	7,23193	75	23
Karar Vermeyi Erteleme Eğilimi	549	12,8670	4,33903	25	5

Tablo 2’de görüldüğü gibi yapılan betimsel analiz sonucunda Akademik Motivasyon Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının (\bar{x} =53,1749), standart sapmasının (7,87322), alınan maksimum puanın (84) ve minimum puanın ise (30) olduğu görülmüştür. Boş Zaman Yönetimi Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının (\bar{x} =49,6831), standart sapmasının (7,23193), alınan maksimum puanın (75) ve minimum puanın ise (23) olduğu görülmüştür. Son olarak Karar Vermeyi Erteleme Eğilimi Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının (\bar{x} =12,8670), standart sapmasının (4,33903), alınan maksimum puanın (25) ve minimum puanın ise (5) olduğu görülmüştür.

Akademik Motivasyon Ölçeğinin faktör analizi

Akademik Motivasyon Ölçeğinin faktör yapısını belirlemek ve her bir alt faktörün hangi maddelere yüklenip yüklenmediğini ortaya koymak amacıyla ölçek faktör analizine tabi tutulmuştur. Analiz sonucunda ise ölçeğin Kaiser Meyer Olkin (KMO) değeri .91 ($n=549$) bulunmuştur. Bunun sonucunda ise ölçeğin faktör analizi için yeterli olduğu görülmüştür. Ayrıca Yılmaz’ın (2018) çalışmasında da olduğu gibi yapılan bu çalışmada da maddelerin üç faktöre yüklendiği görülmüştür. Bunun sonucunda ise birinci faktörün toplam varyansı %31.6, ikinci faktörün toplam varyansı %13.3 ve üçüncü faktörün toplam varyansı ise %8’dir. Tüm alt faktörlerin toplam varyansı ise %53.1 olarak ortaya çıkmıştır. Ancak yapılan analiz sonucunda birden fazla faktöre yüklenen maddeler tespit edilmiş ve dolayısıyla faktör analizinden çıkartılmıştır. Çıkartılan maddeler 3., 10., 11., 12. ve 24. maddelerdir. Bunun sonucunda ise ölçek 21 madde ile sınırlandırılmıştır. Daha sonra bu belirlenen 21 maddeye Direct Oblimin rotasyonu ile faktör analizi yapılmıştır. Sonuç itibarıyla Akademik Motivasyon Ölçeğinin 3 faktörden oluştuğu görülmüştür. Birinci faktör 11 maddeden oluşan içsel motivasyondur ve faktör yükleri .57 ile .82 arasında değişmektedir. Toplam varyansı ise %34.1’dir. Ölçeğin ikinci faktörü 5 maddeden oluşan motivasyonsuzluktur ve faktör yükleri .63 ile .81 arasında değişmektedir. Toplam varyansı ise %13.7’dir. Son olarak ölçeğin üçüncü faktörü ise dışsal motivasyondur ve faktör yükleri .47 ile .73 arasında değişmektedir. Toplam varyansı ise %8.7’dir. Ayrıca tüm alt faktörlerin toplam varyansının ise %56.6 olarak ortaya çıkmıştır.

Boş Zaman Yönetimi Ölçeği faktör analizi

Boş Zaman Yönetimi Ölçeğinin faktör yapısını belirlemek ve her bir alt faktörün hangi maddelere yüklenip yüklenmediğini ortaya koymak amacıyla ölçek faktör analizine tabi tutulmuştur. Analiz sonucunda ölçeğin Kaiser Meyer Olkin (KMO) değeri .86 ($n=549$) bulunmuştur. Bunun sonucunda ise ölçeğin faktör analizi için yeterli olduğu görülmüştür. Ayrıca Akgül ve Karaküçük (2015) tarafından yapılan çalışmada da olduğu gibi ölçeğin dört alt faktörü tespit edilmiştir. Birinci faktörün toplam varyansının %36.6, ikinci faktörün toplam varyansının %12.6, üçüncü faktörün toplam varyansının %8.8 ve dördüncü faktörün toplam varyansının %6.4 olduğu görülmüştür. Tüm ölçeğin toplam varyansı ise %64.5’tir. Sonuç itibarıyla Boş Zaman Yönetimi Ölçeği 4 faktörden oluşmuştur. Birinci faktör 6 maddeden oluşan amaç belirleme ve yöntemdir ve faktör yükleri .60 ile .86 arasında değişmiştir. Toplam varyansının ise %36.6 olduğu görülmüştür. İkinci faktör 3 maddeden oluşan boş zaman tutumudur ve faktör yükleri .60 ile .88 arasında değişmiştir. Toplam varyansının %12.9 olduğu görülmüştür. Üçüncü faktör ise 3 maddeden oluşan programlamadır ve bu faktörün ters kodlandığı belirtilmiştir. Programlamanın faktör yükleri .46 ile .78 arasında değişmiştir. Toplam varyansının %8.8 olduğu görülmüştür. Son olarak dördüncü faktör ise 3 maddeden oluşan değerlendirilmez ve faktör

Arslankoç, S. ve Koçak, O. (2023). İstanbul’daki üniversite öğrencilerinin akademik motivasyon, boş zaman yönetimi ve karar vermeyi erteleme eğilimleri arasındaki ilişki. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 14 (1), 150-181*. DOI. 10.51460/baebd.1222538

yükleri .61 ile .69 arasında değişmiştir. Toplam varyansının %6.4 olduğu görülmüştür. Ayrıca tüm alt faktörlerin toplam varyansı ise %64.5'tir.

Tablo 3.

Ana değişkenler için ortalama, standart sapma ve korelasyon analizi

Sayfa | 165

	\bar{x}	S.D	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1 Cinsiyet	1,19	0,39												
2 Anne E.D.	3,03	1,31	,020											
3 Baba E.D.	3,35	1,23	,051	,511**										
4 Yaş	1,25	0,60	,028	,084	-,007									
5 İçsel M.	34,00	6,86	-,132**	,020	-,046	,068								
6 Dışsal M.	11,96	3,06	-,116**	-,056	-,002	-,173**	,230**							
7 Motivasyonuzluk	7,21	2,89	,088*	,031	,069	-,024	-,349**	,078						
8 Amaç Belirleme ve Yöntem	19,79	5,42	-,134**	-,020	,005	,090*	,348**	,057	,198**					
9 Tutum	12,05	2,29	-,047	,014	,108*	-,091*	,098*	,052	-,077	,194**				
10 Değerlendirme	10,33	2,45	-,010	,045	,043	,050	,283**	,048	,110**	,610**	,309**			
11 Programlama	10,50	2,60	,017	,010	-,007	,108*	,168**	-,114**	,364**	,448**	,199**	,373**		
12 K.V.E.E	12,86	4,33	,019	-,019	,056	-,083	,207**	,112**	,298**	,325**	,010	-,289**	-,419**	

Ana değişkenler arasındaki ilişkinin yönünü tespit etmek amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır. İçsel motivasyon ile dışsal motivasyon, amaç belirleme ve yöntem, değerlendirme, programlama arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı ($p < 0.01$) bulunmuş ve bu ilişkinin yönünün pozitif ($r = ,230$; $r = ,348$; $r = ,283$; $r = ,168$) olduğu görülmüştür. Bu sonuç H1: Akademik motivasyon alt boyutları ile boş zaman yönetimi alt boyutları arasında pozitif bir ilişki vardır hipotezini doğrulamaktadır. Ayrıca içsel motivasyon ile motivasyonuzluk ve karar vermeyi erteleme eğilimi arasında ilişki istatistiksel olarak anlamlı ($p < 0.01$) bulunmuş ve bu ilişkinin negatif yönde ($r = -,349$; $r = -,207$) olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç H2: Akademik motivasyon ile karar vermeyi erteleme eğilimleri arasında negatif bir ilişki bulunmaktadır hipotezini doğrulamaktadır.

Dışsal motivasyon ile programlama arasında ilişki istatistiksel olarak anlamlı ($p < 0.01$) bulunmuş ve bu ilişkinin negatif yönde ($r = -,114$) olduğu görülmüştür. Ancak dışsal motivasyon ile karar vermeyi erteleme eğilimi arasındaki ilişki de istatistiksel olarak anlamlı ($p < 0.01$) bulunmuş ve bu ilişkinin yönü pozitif ($r = ,112$) olarak belirlenmiştir. Motivasyonuzluk ile amaç belirleme ve yöntem ile programlama Arslankoç, S. ve Koçak, O. (2023). İstanbul'daki üniversite öğrencilerinin akademik motivasyon, boş zaman yönetimi ve karar vermeyi erteleme eğilimleri arasındaki ilişki. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14 (1), 150-181. DOI. 10.51460/baebd.1222538

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2023), 14 (1), 150-181.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2023), 14 (1), 150-181.
Araştırma Makalesi / Research Paper

arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı ($p<0.01$) bulunmuş ve bu ilişkinin yönü negatif ($r=-,198$; $r=-,364$) olarak tespit edilmiştir.

Değerlendirme ile programlama arasında istatistiksel olarak anlamlı ($p<0.01$) bir ilişki bulunmuş ve bu ilişkinin yönü pozitif ($r=,373$) olarak karar vermeyi erteleme eğilimleri arasındaki ilişkinin yönü ise negatif ($r=-,289$) olarak bulunmuştur. Son olarak programlama ile karar vermeyi erteleme eğilimi arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı ($p<0.01$) bulunmuş ve bu ilişkinin yönü negatif ($r=-,419$) olarak tespit edilmiştir. Bunun sonucunda H3: Boş zaman yönetimi alt boyutları ile karar vermeyi erteleme eğilimleri arasında negatif bir ilişki bulunmaktadır hipotezinin kısmen doğrulandığı görülmektedir.

Tablo 4.
Doğrudan (Direct) Etki Regresyon Analizleri

Değişken	Model1: Boş Zamanı Amaç Belirleme			Model2: Boş Zaman Programlama			Model3: Boş Zamanı Değerlendirme			Model4: Boş Zaman Tutumu			
	B	SE	p	B	SE	P	B	SE	P	B	SE	P	
Constant	12,04	2,08	<,001	10,94	0,99	<,001	5,891	0,972	<,001	11,666	0,934	<,001	
Cinsiyet	0,09	0,04	0,037	0,06	0,02	0,01	0,027	0,021	0,191	-0,034	0,02	0,087	
Yaş	-1,29	0,56	0,021	0,26	0,27	0,323	0,138	0,262	0,597	-0,183	0,251	0,466	
Anne Eğitimi	-0,24	0,19	0,217	-0,01	0,09	0,954	0,018	0,09	0,842	-0,092	0,086	0,288	
Baba Eğitimi	0,27	0,21	0,195	0,04	0,10	0,656	0,103	0,096	0,284	0,267	0,092	0,004	
Akademik İçsel Motivasyon	0,24	0,04	<,001	0,02	0,02	0,164	0,099	0,017	<,001	0,029	0,016	0,072	
Akademik Dışsal Motivasyon	0,00	0,08	0,986	-0,06	0,04	0,08	0,001	0,036	0,982	0,01	0,034	0,766	
Akademik Motivasyonsuzluk	-0,16	0,08	0,046	-0,31	0,04	<,001	-	0,017	0,038	0,651	-0,042	0,037	0,249
Akademik İçsel Motivasyon X Boş Zaman Tutum										0,0131	0,006	0,027	
Akademik Motivasyonsuzluk X Boş Zaman Değerlendirme								0,037	0,015	0,012			
F		13,098			14,46			7,28			2,83		
p		<,001			<,001			<,001			0,007		
R2		0,15			0,16			0,087			0,035		

Akademik motivasyon ölçeğinin alt boyutlarının boş zaman yönetimi ölçeğinin alt boyutları üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Bu analiz sonucunda Tablo 4'te de görüldüğü gibi akademik içsel motivasyonun boş zaman amaç belirleme ve yöntem üzerinde pozitif etkisi olduğu görülmüştür ($B=0,24$; $p<,001$). Ancak akademik motivasyonsuzluğun ise boş zaman amaç belirleme ve yöntem ($B=-0,16$; $p=-0,046$) ile boş zaman programlama ($B=-0,31$; $p<,001$) üzerinde negatif etkisi olduğu tespit edilmiştir. Akademik içsel motivasyonun boş zamanı değerlendirme üzerinde pozitif etkisi vardır ($B=-0,099$; $p<,001$). Akademik içsel motivasyon ve boş zaman tutum değişkenleri birlikte analiz edildiğinde boş zaman tutum üzerinde pozitif etkileri olduğu görülmüştür ($B=0,0131$; $p=0,027$). Son olarak akademik motivasyonsuzluk ve boş zaman değerlendirme değişkenleri birlikte analize dâhil edildiğinde ise boş zamanı değerlendirme üzerinde pozitif etkileri olduğu tespit edilmiştir ($B=0,37$; $p=0,012$).

Tablo 5.
Karar vermeyi erteleme eğilimi için regresyon analizleri

Değişken	Model5: Karar Vermeyi Erteleme Eğilimi			Model6: Karar Vermeyi Erteleme Eğilimi			Model7: Karar Vermeyi Erteleme Eğilimi		
	B	SE	p	B	SE	P	B	SE	P
Constant	12,72	1,68	<,001	20,48	1,45	<,001	17,56	1,86	<,001
Cinsiyet	-0,06	0,04	0,09	-0,03	0,03	0,42	-0,02	0,03	0,66
Yaş	-0,06	0,45	0,89	0,14	0,43	0,74	0,03	0,43	0,95
Anne Eğitimi	-0,13	0,16	0,40	-0,16	0,15	0,28	-0,13	0,15	0,38
Baba Eğitimi	0,19	0,17	0,26	0,25	0,16	0,11	0,19	0,16	0,21
Akademik İçsel Motivasyon	-0,09	0,03	0,00				-0,04	0,03	0,14
Akademik Dışsal Motivasyon	0,15	0,06	0,01				0,12	0,06	0,04
Akademik Motivasyonsuzluk			<,001				0,21	0,07	0,00
Boş Zamanı Amaç Belirleme				-0,09	0,04	0,03	-0,08	0,04	0,06

Boş Zaman Programlama	-0,56	0,07	<,001	-0,46	0,08	<,001
Boş Zamanı Değerlendirme	-0,22	0,09	0,01	-0,23	0,09	0,01
Boş Zaman Tutumu	0,21	0,08	0,01	0,21	0,08	0,01
<i>F</i>	10,88			19,26		16,57
<i>p</i>	<,001			<,001		<,001
<i>R2</i>	0,12			0,22		0,25

Akademik motivasyon ölçeği alt boyutlarının karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Bu analiz sonucunda Tablo 5'te de görüldüğü gibi akademik içsel motivasyonun karar vermeyi erteleme eğilimi üzerinde negatif bir etkisi olduğu tespit edilmiştir ($B=-0,09$; $p=0,00$). Akademik dışsal motivasyonun ise karar vermeyi erteleme eğilimi üzerinde pozitif etkisi olduğu görülmüştür ($B=0,15$; $p=0,01$). Son olarak akademik motivasyonsuzluğun karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkisi pozitif olarak tespit edilmiştir ($B=0,36$; $p<,001$).

Boş zaman yönetimi ölçeğinin alt boyutlarının karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Bu analiz sonucunda Tablo 5'te de görüldüğü gibi boş zaman amaç belirleme ve yöntemin karar vermeyi erteleme eğilimi üzerinde negatif etkisi olarak tespit edilmiştir ($B=-0,09$; $p=0,03$). Boş zamanı programlamanın karar vermeyi erteleme eğilimi üzerinde ise negatif etkisi olduğu görülmüştür ($B=-0,56$; $p<,001$). Boş zaman değerlendirmenin de karar vermeyi erteleme eğilimi üzerinde negatif etkisi vardır ($B=-0,22$; $p=0,01$). Son olarak boş zaman tutumunun karar vermeyi erteleme eğilimi üzerinde ise pozitif etkisi olduğu görülmüştür ($B=0,21$; $p=0,01$).

Tüm değişkenlerin analize dahil edilmesi sonucunda ise Tablo 5'te de görüldüğü gibi hem akademik motivasyon alt boyutları hem de boş zaman yönetimi alt boyutlarının karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkisi belirlemek amacıyla yapılan çoklu regresyon analizinde anlamlılık düzeylerinin değiştiği görülmüştür. Bu analiz sonucunda akademik dışsal motivasyonun karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkisi pozitif olarak bulunmuştur ($B=0,12$; $p=0,04$). Akademik motivasyonsuzluğun karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkisi de pozitif olarak tespit edilmiştir ($B=0,21$; $p=0,00$). Boş zaman programlamanın karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkisinin negatif olduğu görülmüştür ($B=-0,46$; $p<,001$). Boş zamanı değerlendirmenin karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkisi de negatif olarak tespit edilmiştir ($B=-0,23$; $p=0,01$). Son olarak boş zaman tutumunun karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkisinin pozitif olduğu görülmüştür ($B=0,21$; $p=0,01$).

Tablo 6.
Dolaylı (indirect) etki regresyon analizleri

Path				Dolaylı Etki	SE	LLCI	ULCI	
Akademik Motivasyon	İçsel >	Boş Zaman Amaç Belirleme	>	Karar Vermeyi Erteleme Eğilimi	-0,081	0,018	-0,119	-0,049
Akademik Motivasyon	İçsel >	Boş Zamanı Değerlendirme	>	Karar Vermeyi Erteleme Eğilimi	-0,067	0,016	-0,101	-0,037
Akademik Motivasyonsuzluk	>	Boş Zaman Programlama	>	Karar Vermeyi Erteleme Eğilimi	0,116	0,021	0,075	0,161

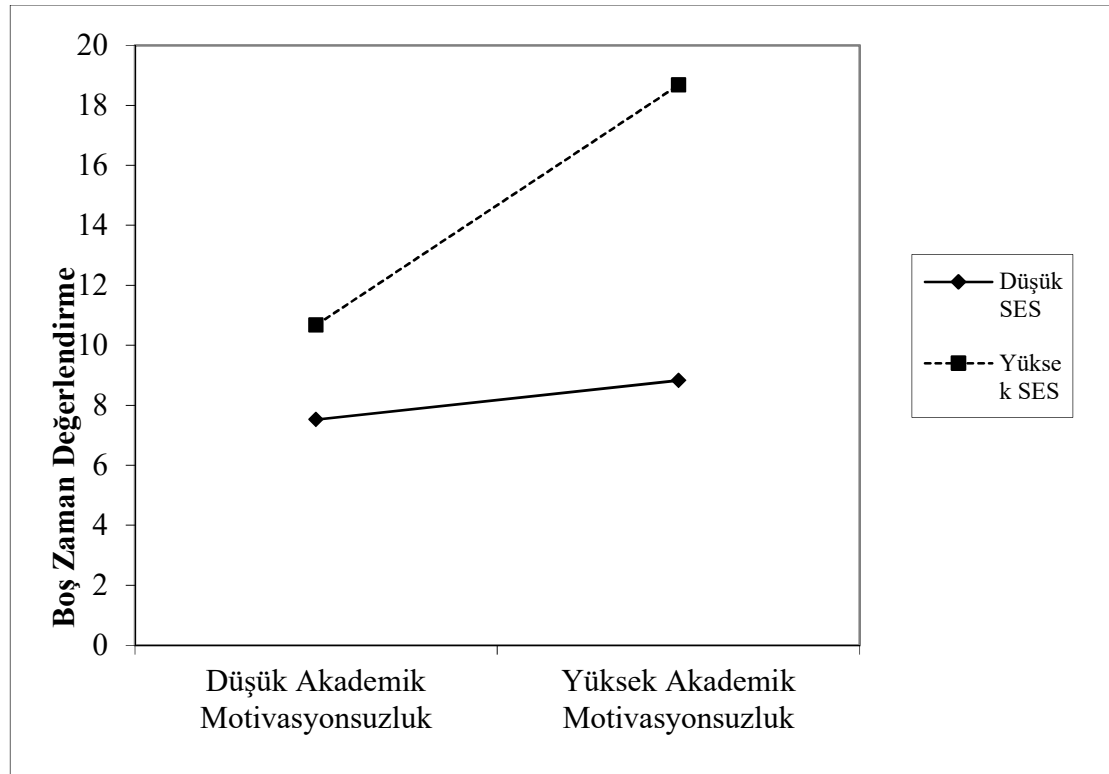
Aracı değişken analiz edilirken ilk adımda akademik motivasyon alt boyutlarının boş zaman yönetimi alt boyutları üzerindeki etkileri incelenmiştir (Tablo 4). Ardından ikinci adımda yine akademik motivasyon alt boyutlarının karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkileri incelenmiştir (Tablo 5, Model 5). Üçüncü adımda ise boş zaman yönetimi alt boyutlarının karar vermeyi erteleme eğilimi alt boyutları üzerindeki etkisi bulunmuştur (Tablo 5, Model 6). Dördüncü adımda ise ilk üç adımdaki anlamlı ilişkiler üzerinden boş zaman yönetimi alt boyutlarının aracı değişken olduğu modeller kurulmuş, dolaylı etkiler incelenmiştir (Tablo 5). Akademik dışsal motivasyon değişkeni ile boş zaman yönetimi alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunamaması nedeniyle akademik dışsal motivasyon değişkeni aracı değişken modellerinde yer almamıştır. Akademik motivasyon alt boyutlarının tamamı ile boş zaman tutumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunamaması nedeniyle boş zaman tutumu değişkeni de aracı değişken modellerinde yer almamıştır.

Karar vermeyi erteleme eğilimi bağımlı değişkeni analiz sonuçlarına bakıldığında akademik içsel motivasyonunun boş zaman amaç belirleme ($\gamma=-0,081$, $SE=,018$, %95 GA [-,119 -,049]) ve boş zaman değerlendirme ($\gamma=-0,067$, $SE=0,016$, %95 GA [-,101 -,037]) üzerinden dolaylı etkileri vardır. Bununla birlikte, yine karar vermeyi erteleme eğilimi bağımlı değişkeninde akademik motivasyonsuzluğun boş zaman programlama ($\gamma=-,116$, $SE=,021$, %95 GA [,075 ,161]) üzerinden dolaylı etkisi bulunmuştur. Bunun sonucunda H4: Akademik motivasyon alt boyutlarının karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkisinde boş zaman yönetimi alt boyutlarının aracılık etkisi bulunmaktadır hipotezi kısmen doğrulanmaktadır.

Akademik motivasyon ve karar verme eğilimi arasındaki ilişki: Boş zaman yönetiminin arabuluculuk rolü ve sosyo-ekonomik durumun düzenleyici etkisi

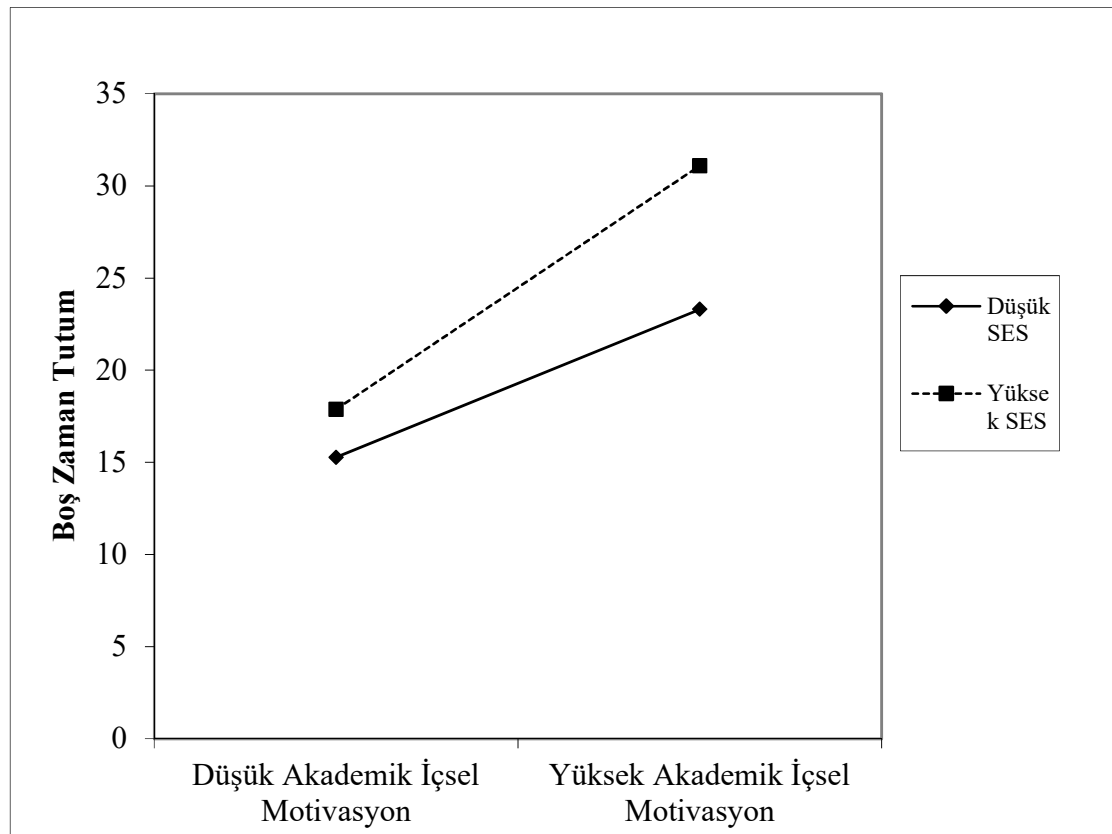
Bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkileri anlamak için kurduğumuz modellerimizde bağımlı değişken ile bağımsız değişken arasındaki ilişkinin yönünü ve etkisini değiştireceği tahmin edilen değişkenleri tespit etmek amacıyla moderatör analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu amaçla değişkenlerin standardize edilmiş değerleri kullanılarak etkileşim değişkenleri oluşturulmuştur. Her bir etkileşim değişkeniyle, hiyerarşik regresyon analizi yöntemi kullanılarak boş zaman değerlendirme ve boş zaman tutum bağımlı değişkenleri arasında regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların 5'li kategorik anne ve babalarının eğitim seviyeleri ile ailelerinin 5'li kategorize edilen gelir ortalamaları alınarak sosyo-ekonomik statü (SES) değişkeni oluşturulmuştur. Analizleri gerçekleştirirken, cinsiyet ve diğer bağımsız değişkenleri kontrol değişkenleri olarak kullanılmıştır. Düzenleyici analiz için istatistiksel olarak doğrudan anlamlı etkisi olmayan bağımsız akademik motivasyonsuzluk ve akademik içsel motivasyon değişkenleri seçilerek SES durumlarının bunda etkili olup olmadığı anlaşılmaya çalışılmıştır. Bu 2 bağımsız değişken ile SES değişkeni arasında ayrı ayrı moderatör etki analizleri gerçekleştirilmiş ve bu analizlerin sonuçları aşağıdaki Şekil 1 ve Şekil 2'de şekilde gösterilmiştir. Hiyerarşik regresyon ve etki analizleri için SPSS programı ve ilave olarak verileri grafiğe dönüştürmek amacıyla SPSS PROCESS-Model 1 analizi (Hayes, 2013) ve Dawson (Dawson, 2014) arayüzü kullanılmıştır.

Şekil 2. Akademik motivasyonsuzluk ile SES etkileşiminin boş zaman değerlendirme üzerindeki etkisi

Şekil 2'ye göre boş zaman değerlendirme üzerinde akademik motivasyonsuzluk ile sosyoekonomik statü (SES) etkileşiminin etkisi bulunmaktadır. Regresyon analizinde Model 3'te görüldüğü gibi $\beta = 0,037$, $p < ,012$ olarak gerçekleşmiştir. Bu değerlere göre çalışmaya katılanların SES durumları ile akademik motivasyonsuzluk etkileşiminin boş zamanı değerlendirme üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre SES durumu daha yüksek olan öğrencilerin akademik motivasyonsuzluk düzeyleri arttıkça boş zamanı değerlendirme puanlarında SES durumu düşük olanlara göre daha hızlı bir artış meydana gelmektedir. Bu analize göre sosyoekonomik seviyesi yüksek olan ailelerin çocukları daha iyi imkânlarla sahip olabilecekleri için boş zamanlarını değerlendirebilme gayretleri sosyoekonomik seviyesi düşük olanlara göre daha fazla ve istatistiksel olarak anlamlı olmaktadır. Dolayısıyla akademik motivasyonsuzluk seviyesi ilerledikçe boş zamanı daha iyi değerlendirme beklentisi SES'i yüksek olan öğrencilerde SES'i düşük olanlara göre fazla olmaktadır. Tüm bu sonuçlar doğrultusunda H5: Akademik motivasyon alt boyutları ile boş zaman yönetimi alt faktörleri arasında sosyoekonomik statünün (SES) düzenleyici rolü bulunmaktadır hipotezinin doğrulandığı görülmektedir.

Şekil 3. Akademik içsel motivasyon ile SES etkileşiminin boş zaman tutum üzerindeki etkisi

Şekil 3'e göre boş zaman tutum üzerinde akademik içsel motivasyon ile sosyoekonomik statü (SES) etkileşiminin etkisi bulunmaktadır. Regresyon analizinde Model 4'te görüldüğü gibi $\beta = 0,013$, Arslankoç, S. ve Koçak, O. (2023). İstanbul'daki üniversite öğrencilerinin akademik motivasyon, boş zaman yönetimi ve karar vermeyi erteleme eğilimleri arasındaki ilişki. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14 (1), 150-181. DOI. 10.51460/baebd.1222538

$p < ,027$ olarak gerçekleşmiştir. Bu değerlere göre çalışmaya katılan öğrencilerin SES durumları ile akademik içsel motivasyon etkileşiminin boş zaman tutum değişkeni üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlıdır. Akademik içsel motivasyonu değişkeninin boş zaman tutum değişkeni üzerindeki etkisinde SES durumu yüksek olanların etkisi daha fazla olmaktadır. Buna göre SES durumu daha yüksek olan öğrencilerin akademik içsel motivasyon düzeyleri arttıkça boş zaman tutum seviyesinde SES durumu düşük olanlara göre daha hızlı ve istatistiksel olarak anlamlı bir artış meydana gelmektedir. Akademik içsel motivasyon arttıkça boş zaman tutum üzerindeki etki yüksek SES'li ailelerin çocuklarında daha fazla çıkmaktadır. Tüm bu sonuçlar doğrultusunda H5: *Akademik motivasyon alt boyutları ile boş zaman yönetimi alt faktörleri arasında sosyoekonomik statünün (SES) düzenleyici rolü bulunmaktadır* hipotezinin doğrulandığı görülmektedir.

Tartışma

Üniversite öğrencilerinin akademik motivasyon düzeyleri, boş zaman yönetimleri ve karar vermeyi erteleme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlayan bu çalışmada katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bulgular değerlendirilmiş ve katılımcıların çoğunluğunun kadınlardan oluştuğu, devlet üniversitelerinde eğitim gördükleri, sağlık bilimleri fakültelerinde okudukları ve bunu iktisadi, idari ve sosyal bilimler, fen-edebiyat ve hukuk alanlarının takip ettiği ve ayrıca katılımcıların anne-baba eğitim düzeylerine bakıldığında her iki ebeveynde de ilkökul mezunlarının çoğunlukta olduğu ve bunu baba eğitim düzeyinde lisenin anne eğitim düzeyinde ise ortaokulun takip ettiği görülmüştür. Demografik özelliklerde son olarak yaş ve gelir düzeyine bakıldığında ise katılımcıların üniversite öğrencileri olmalarından kaynaklı olarak çoğunluğunun 18-25 yaş aralığında olduğu, açık öğretim ve lisansüstünün de araştırmaya dahil edilmesiyle bu yaş aralığını 26-33 yaşların takip ettiği ortaya çıkmıştır. Yılmaz (2018) ve Geri (2013) tarafından üniversite öğrencileri üzerine yapılan çalışmada da katılımcıların çoğunluğunun kadın olduğu ancak Erden ve Karataş (2012) ve Karagüven (2012) tarafından üniversite öğrencileri üzerine yapılan çalışmada ise katılımcıların çoğunluğunun erkek olduğu görülmüştür. Bu durumun araştırmanın yapıldığı fakülteye göre farklılık gösterdiği düşünülmektedir. Örneğin bu çalışmada katılımcıların çoğunluğunun Sağlık Bilimleri Fakültesinde eğitim gördükleri ve bu fakültelerdeki öğrenci profilinin genellikle kadın ağırlıklı olmasından kaynaklı böyle bir sonuca ulaşılabilirdiği ileri sürülebilir.

Çalışma kapsamında katılımcıların uygulanan ölçeklerden aldıkları puanlara bakıldığında akademik motivasyon düzeyinin ortalama olarak yüksek düzeyde ($\bar{x}=53,1749$), boş zaman yönetimi konusundaki başarının ortalama olarak yüksek düzeyde ($\bar{x}=49,6831$) ancak karar vermeyi erteleme eğilimine bakıldığında ise ortalama olarak düşük düzeyde ($\bar{x}=12,8670$) çıktığı görülmüştür.

Araştırma kapsamında ana değişkenler arasındaki ilişkinin yönünü tespit etmek amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda ise akademik motivasyon ölçeğinin alt boyutları ile boş zaman yönetimi ölçeğinin alt boyutları arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Ancak akademik motivasyon ölçeğinin alt boyutlarından dışsal motivasyon ile bir ilişki kurulamamış, dışsal motivasyon yalnızca boş zaman yönetimi ölçeğinin alt boyutu olan programlama ile bir ilişkiye sahip olmuştur. Kurulan bu ilişkilerin yönüne bakıldığında ise motivasyonsuzluk alt boyutu hariç diğer tüm alt boyutlar arasında pozitif bir ilişki olduğu görülmüştür. Bunun sonucunda ise

üniversite öğrencilerinin akademik motivasyon düzeyleri arttıkça boş zaman yönetimlerindeki başarıları da artacağı yorumu yapılabilir. İşcan (2008) tarafından üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerinin akademik başarı üzerine etkisini ölçmek amacıyla yapılan bir çalışmada boş zaman yönetimindeki becerilerin akademik başarılar üzerine belirli oranda bir etkiye sahip olduğu ve bu beceri arttıkça akademik başarı/motivasyonlarının da artacağı ileri sürülmüştür. Ayrıca Çuhadar ve ark. (2019) tarafından yapılan bir çalışmaya göre akademik anlamda başarılı ve motive olan öğrencilerin boş zaman tutumu hariç diğer tüm alt boyutlarda daha başarılı oldukları görülmüştür. Akademik motivasyon ölçeğinin alt boyutları ile karar vermeyi erteleme eğilimi arasındaki ilişkiye bakıldığında içsel motivasyon ile karar vermeyi erteleme eğilimi arasındaki ilişkinin anlamlı ve negatif yönde olduğu görülmüştür. Ancak dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk ile karar vermeyi erteleme eğilimi arasındaki ilişkinin ise anlamlı fakat pozitif yönde tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre bireylerin içsel motivasyon düzeyleri arttıkça karar vermeyi erteleme eğilimleri azalmakta; dışsal motivasyon veya motivasyonsuzluk eğilimleri arttıkça karar vermeyi erteleme eğilimleri de artmaktadır. İlgili literatür incelendiğinde Balkis ve ark. (2006) tarafından yapılan bir çalışmaya göre akademik anlamda karar vermeyi erteleme eğilimi ile akademik motivasyon arasında anlamlı düzeyde negatif bir ilişki olduğu görülmüştür. Ayrıca Balkis (2007) tarafından öğretmen adayları üzerine yapılan bir çalışmada akademik anlamda karar vermeyi erteleme eğilimlerinin akademik başarı/motivasyona göre farklılaştığı görülmüştür. Dolayısıyla çalışma kapsamında elde edilen sonuçlar literatür ile paralellik göstermektedir.

Akademik motivasyon ölçeğinin alt boyutlarının boş zaman yönetimi ölçeğinin alt boyutları üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Regresyon analizi sonucunda akademik içsel motivasyonun boş zaman amaç belirleme ve yöntem, boş zamanı değerlendirme ve boş zaman tutum üzerinde pozitif bir etkisi olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre bireylerin akademik içsel motivasyon düzeyleri arttıkça boş zamana yönelik amaç belirleme ve yöntem, değerlendirme ve tutumları da artacaktır. İşcan (2008) tarafından üniversite öğrencilerine yönelik olarak yapılan bir çalışmada zaman yönetiminin akademik başarı üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğu yani bireylerin zaman yönetimi konusundaki becerileri arttıkça akademik başarıları/motivasyonlarının da artacağı sonucu elde edilmiştir. Analiz sonucunda ayrıca akademik motivasyonsuzluğun boş zaman amaç belirleme ve yöntem ile boş zamanı programlama üzerinde negatif; boş zamanı değerlendirme üzerinde ise pozitif bir etkisi olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre bireylerin akademik motivasyonsuzluk düzeyleri arttıkça boş zaman amaç belirleme ve yöntem ile boş zamanı programlama becerileri azalacak; boş zamanı değerlendirme becerilerinde ise artış olacaktır. Tektaş ve Tektaş (2010) tarafından yükseköğretim öğrencilerine yönelik yapılan bir çalışmada bireylerin genel not ortalamaları ile zaman tutumları ve zaman harcattırıcıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuş ve zamanlarını iyi planlayan ve zaman harcattırıcılardan kaçınan bireylerin akademik anlamda daha başarılı olacakları yorumu yapılmıştır.

Tüm değişkenlerin analize dahil edilmesi sonucunda ise hem akademik motivasyon alt boyutları hem de boş zaman yönetimi alt boyutlarının karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkisi belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Bu analiz sonucunda akademik dışsal motivasyonun karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkisinin pozitif; boş zaman programlamanın karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkisinin negatif olduğu; boş zamanı değerlendirmenin karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkisinin negatif ve son olarak boş zaman tutumunun karar vermeyi

erteleme eğilimi üzerindeki etkisinin pozitif olduğu tespit edilmiştir. Bu analizler sonucunda; bireylerin akademik dışsal motivasyon ve boş zaman tutuma yönelik becerileri arttıkça karar vermeyi erteleme eğilimleri artacak; boş zamanı programlama ve değerlendirme becerileri arttıkça ise karar vermeyi erteleme eğilimleri azalacaktır. Sarıkaya Aydın ve Koçak (2016) tarafından üniversite öğrencilerine yönelik yapılan bir araştırmada motivasyon düzeyleri yüksek ve zaman yönetimi konusunda beceri sahibi olan öğrencilerin erteleme davranışlarına daha az sahip oldukları görülmüştür.

Çalışma kapsamında akademik motivasyon ölçeği alt boyutlarının karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Bu analiz sonucunda akademik içsel motivasyonun karar vermeyi erteleme eğilimi üzerinde negatif bir etkisi olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre; bireylerin akademik içsel motivasyon düzeyleri arttıkça karar vermeyi erteleme eğilimleri azalacaktır. Akademik dışsal motivasyonun ise karar vermeyi erteleme eğilimi üzerinde pozitif etkisi olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre; bireylerin akademik dışsal motivasyon düzeyleri arttıkça karar vermeyi erteleme eğilimleri de artacaktır. Son olarak akademik motivasyonsuzluğun karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkisi pozitif olarak tespit edilmiştir. Bu sonuca göre ise bireylerin akademik motivasyonsuzluk düzeyleri arttıkça karar vermeyi erteleme eğilimleri de artış gösterecektir. Çakıcı (2003) tarafından lise öğrencilerine yönelik yapılan araştırmada bireylerin erteleme davranışlarının kendi akademik başarılarını değerlendirme seviyeleri ile anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Buna göre akademik anlamda motivasyon düzeyi yüksek olan bireylerin (kendilerini başarılı olarak değerlendiren) erteleme davranışı akademik motivasyonsuzluk düzeyleri (kendilerini vasat ve başarısız olarak değerlendiren) yüksek olan bireylere göre daha az olmaktadır. Akbay ve Gizir (2009) tarafından üniversite öğrencilerine yönelik yapılan araştırmada ise akademik güdülenmenin erteleme davranışını anlamlı düzeyde yordadığı görülmüştür.

Boş zaman yönetimi ölçeğinin alt boyutlarının karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Bu analiz sonucunda boş zaman amaç belirleme ve yöntemin, programlamanın ve değerlendirmenin karar vermeyi erteleme eğilimi üzerinde negatif etkisi olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre; bireylerin boş zaman amaç belirleme ve yöntem, boş zamanı programlama ve boş zamanı değerlendirme becerileri arttıkça karar vermeyi erteleme eğilimleri azalacaktır. Son olarak boş zaman tutumunun karar vermeyi erteleme eğilimi üzerinde ise pozitif etkisi olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre ise; bireylerin boş zamana yönelik tutumları arttıkça karar vermeyi erteleme eğilimleri de artış gösterecektir. İlgili literatür incelendiğinde; Sarıkaya Aydın ve Koçak (2016) tarafından üniversite öğrencileri üzerine yapılan bir araştırmada zaman yönetimi ile erteleme davranışı arasındaki ilişki ele alınmış ve araştırma sonucunda öğrencilerin zaman yönetimi ve erteleme davranışları arasında negatif bir ilişki bulunmuştur. Sonuç itibarıyla öğrencilerin zaman yönetim becerileri arttıkça erteleme eğilimlerinde bir azalma olacaktır.

Aracı değişken analiz sonucunda akademik motivasyon alt boyutlarının boş zaman yönetimi alt boyutları üzerindeki etkileri; akademik motivasyon alt boyutlarının karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkileri ve boş zaman yönetimi alt boyutlarının karar vermeyi erteleme eğilimi üzerindeki etkileri incelenmiştir. Buna göre karar vermeyi erteleme eğilimi bağımlı değişkeni analiz sonuçlarına bakıldığında akademik içsel motivasyonunun boş zaman amaç belirleme ve boş zaman değerlendirme üzerinden dolaylı etkileri vardır. Bununla birlikte, yine karar vermeyi erteleme eğilimi bağımlı

değişkeninde akademik motivasyonsuzluğun boş zaman programlama üzerinden dolayı etkisi bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler

Üniversite öğrencilerinin akademik motivasyonları ile boş zaman yönetimleri ve karar vermeyi erteleme eğilimleri arasındaki ilişkiyi inceleyen bu çalışmada betimsel ve nedensel-karşılaştırma yöntemi kullanılmış, oluşturulan anket yardımıyla ölçümler yapılmış ve ölçümler sonucunda elde edilen verilerle analizler gerçekleştirilmiştir. Çalışma İstanbul il sınırları içerisindeki üniversitelerde okuyan 549 katılımcıyla gerçekleştirilmiş ve verilerin analizi IBM SPSS Statistics 23.0 programı ile yapılmıştır.

Çalışma sonucunda elde edilen bulgular incelendiğinde; katılımcıların akademik motivasyon düzeylerinin yüksek seviyede olduğu ve bunu boş zaman yönetim becerisinin takip ettiği görülmüştür. Bunun sonucunda akademik motivasyon düzeyi yüksek olan bireylerin boş zaman yönetimlerinde daha başarılı oldukları sonucu elde edilmiştir. Ayrıca bireylerin karar vermeyi erteleme eğilimlerine bakıldığında ise orta seviyede oldukları ve neredeyse katılımcıların yarısının karar verme noktasında erteleme eğilimlerine sahip oldukları görülmüştür. Karar vermeyi erteleme eğilimleri düşük çıkan bireylerin ise akademik motivasyon konusunda daha başarılı oldukları elde edilen diğer bulgular arasında yer almıştır. Çalışma kapsamında yapılan korelasyon analizi sonucunda akademik motivasyon alt boyutları olan içsel motivasyon ve dışsal motivasyon ile boş zaman yönetimi alt boyutları olan amaç belirleme ve yöntem, değerlendirme ve programlama arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunmuştur. Çoklu regresyon analizi sonucunda da akademik motivasyon alt boyutu olan içsel motivasyonun karar vermeyi erteleme eğilimi üzerinde negatif bir etkisinin olduğu akademik dışsal motivasyonun ise karar vermeyi erteleme eğilimi üzerinde pozitif bir etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Dolaylı etki regresyon analizi sonucunda ise karar vermeyi erteleme eğilimi bağımlı değişkeni analiz sonuçlarına göre akademik içsel motivasyonunun boş zaman amaç belirleme ve boş zaman değerlendirme üzerinden dolayı etkileri olduğu görülmüştür. Çalışma kapsamında elde edilen tüm bu sonuçlar neticesinde araştırmanın hipotezlerinin doğrulandığı tespit edilmiştir.

Sonuç itibarıyla bu çalışma akademik motivasyon, boş zaman yönetimi ve karar vermeyi erteleme eğilimleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymakta ve ileriki zamanlarda farklı örneklem gruplarıyla veya nitel araştırma desteği sunularak karma yöntemle de literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu sebeple benzer ölçeklerin kullanıldığı farklı örneklem gruplarıyla çalışmanın yürütülmesi gerektiği önerilmektedir. Ayrıca çalışmanın sadece İstanbul ili ile sınırlı olmasından ve COVID-19 gibi tüm dünyayı etkisi altına alan ve bireylerin biyo-psiko-sosyal sağlıklarını olumsuz yönde etkileyen bir dönemde yapılmasından dolayı elde edilen sonuçların genelleştirilmesi pek mümkün olmamaktadır. Bu sebeple çalışmanın daha sağlıklı bir dönemde ve geniş bir evrende yapılmasının daha iyi sonuçları ortaya koyabileceği düşünülmektedir. Tüm bunlara ek olarak akademik motivasyon, tüm öğrencilerin akademik hedeflere ulaşabilmeleri noktasında oldukça önemli olmakta ve boş zamanı değerlendirme ve karar vermeyi erteleme eğilimleri gibi çalışma kapsamında ele alınan unsurlarla bağlantılı olabilmektedir. Bu sebeple her üç ölçeği de ele alan çalışmaların ortaya konulması öğrencilerin akademik motivasyonlarının artırılması, boş zaman yönetimi konusunda planlı olmaları

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2023), 14 (1), 150-181.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2023), 14 (1), 150-181.
Araştırma Makalesi / Research Paper

ve karar vermeyi erteleme eğilimlerinin azaltılması noktasında birtakım önerilerin ortaya konulabilmesinde önem arz etmektedir.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2023), 14 (1), 150-181.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2023), 14 (1), 150-181.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Kaynakça

- Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 343-361. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunikkefd/issue/2774/37170>.
- Akbay, S. E. ve Gizir, C. A. (2010). Cinsiyete göre üniversite öğrencilerinde akademik erteleme davranışı: akademik güdülenme, akademik özyeterlik ve akademik yüklemelerin rolleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 60-78. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mersinefd/issue/17373/181419>.
- Akdoğan, A. (2013). *Farklı depresyon anksiyete stres düzeylerine sahip üniversite öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarının incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Akgül, B. M. ve Karaküçük, S. (2015). Boş zaman yönetimi ölçeği: geçerlik- güvenirlik çalışması. *International Journal of Human Sciences*, 12(2), 1867-1880. doi:10.14687/ijhs.v12i2.3445.
- Amabile, T. M. (1982). Children's artistic creativity detrimental effects of competition in a field setting. *Personality and Social Psychology Bulletin*, (8), 573-578. doi:10.1177/0146167282083027.
- Balkıs, M. (2006). *Öğretmen adaylarının davranışlarındaki erteleme eğiliminin, düşünme ve karar verme tarzları ile ilişkisi*. (Doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Balkıs, M. (2007). Öğretmen adaylarının davranışlarındaki erteleme eğiliminin, düşünme ve karar verme tarzları ile ilişkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(21), 67-83.
- Balkıs, M., Duru, E., Buluş, M. ve Duru, S. (2006). Üniversite öğrencilerinde akademik erteleme eğiliminin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 7(2), 57-73. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/egeefd/issue/4915/67280>.
- Bandura, A. (1982). Self-efficacy mechanism in human agency. *American Psychologist*, 37(2), 122-47. doi: 10.1037/0003-066X.37.2.122.
- Bozanoğlu, İ. (2004). Akademik güdülenme ölçeği: geliştirmesi, geçerliği, güvenirliği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 83-98. doi: 10.1501/Egifak_0000000094.
- Coşkun, R., Altunışık, R. ve Yıldırım, E. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Cüceloğlu, D. (2014). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi Yayınevi.
- Çakıcı, D. Ç. (2003). *Lise ve üniversite öğrencilerinde genel erteleme ve akademik erteleme davranışının incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çakır, V. O. (2017). Üniversite öğrencilerin serbest zaman doyum düzeyleri ile serbest zaman yönetimleri arasındaki ilişki. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(3), 17-27. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gaunjs/issue/31075/331319>.
- Çuhadar, A., Demirel, M., Er, Y., ve Serdar, E. (2019). Lise öğrencilerinde boş zaman yönetimi ve gelecek beklentisi ilişkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(66), 1498-1505. doi: 10.17719/jisr.2019.3689.
- Dawson, J. F. (2014). Moderation in management research: What, why, when and how. *Journal of Business and Psychology*, 29, 1-19. doi: 10.1007/s10869-013-9308-7.
- Direktör, C., ve Nuri, C. (2017). Benlik saygısının akademik motivasyon üzerindeki etkisi: otomatik düşüncenin aracı rolü. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 1(1), 66-75. doi: 10.31461/ybpd.316130.
- Effert, B. R. & Ferrari, J. R. (1989). Decisional procrastination: Examining personality correlates. *Journal of Social Behavior and Personality*, 4(1), 151-156.
- Eren, E. (2012). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Eryılmaz, A. (2013). Okulda motivasyon ve amotivasyon: "derse katılmada öğretmenden beklentiler ölçeğinin" geliştirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 1-18. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mauefd/issue/19398/205951>.
- Arslankoç, S. ve Koçak, O. (2023). İstanbul'daki üniversite öğrencilerinin akademik motivasyon, boş zaman yönetimi ve karar vermeyi erteleme eğilimleri arasındaki ilişki. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14 (1), 150-181. DOI. 10.51460/baed.1222538

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2023), 14 (1), 150-181.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2023), 14 (1), 150-181.
Araştırma Makalesi / Research Paper

- Eryılmaz, A. ve Aypay, A. (2011). The relationship between adolescents' motivation to class engagement and their level of subjective well-being. *International Journal of Human Sciences*, 8, 1220-1233.
- Ferrai, J. R., Johnson, J. L., & McCown, W. G. (1995). *Procrastination and task avoidance: theory, research and treatment*. New York: Plenum Press.
- Fortier, M. S., Vallerand, R. J. & Guay, F. (1995). Academic motivation and school performance: Toward a structural model. *Contemporary Educational Psychology*, 20, 257-274. doi: 10.1006/ceps.1995.1017.
- Geri, S. (2013). Kırgızistan'daki üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spor servis dersine tutumları ile akademik motivasyonlarının incelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(4), 31-46. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mjss/issue/40484/484960>.
- Gömlüksiz, M. N., ve Serhatlıoğlu, S. (2013). Öğretmen adaylarının akademik motivasyon düzeylerine ilişkin görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 17(3), 99-127. doi: 10.20296/tsad.36644.
- Graham, S., & Golan, S. (1991). Motivational influences on cognition: task involvement, ego involvement and depth of information processing. *Journal of Educational Psychology*, 83(2), 187-196. doi: 10.1037/0022-0663.83.2.187.
- Green, J., Liem, G. A., Martin, A., Colmar, S., Marsh, H. W., & McInerney, D. (2012). Academic motivation, selfconcept engagement and performance in high school; key processes from a longitudinal perspective. *Journal Of Adolescence*, 35, 1111-1122. doi: 10.1016/j.adolescence.2012.02.016.
- Grolnick, W. S., & Ryan, R. M. (1987). Autonomy in children's learning: An experimental and individual difference investigation. *Journal of Personality and Social Psychology*, (52), 890-898. doi: 10.1037/0022-3514.52.5.890.
- Harwell, M., & LeBeau, B. (2010). Student eligibility for a free lunch as an ses measure in education research. *Educational Researcher*, 39(2), 120-131. doi: 10.3102/0013189X10362578.
- Hayes, A. F. (2013). *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach*. New York, NY: Guilford Press.
- İşcan, S. (2008). *Pamukkale Üniversitesi öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerinin akademik başarıları üzerindeki etkisi*. (Yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Pamukkale.
- Karagüven, H. Ü. (2012). Akademik motivasyon ölçeğinin Türkçeye adaptasyonu. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(4), 2599-2620.
- Karaküçük, S. (2014). *Reaksiyon, boş zamanı değerlendirme*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karataş, H., ve Erden, M. (2012). Akademik motivasyon ölçeğinin dilsel eşdeğerlik, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 7(4), 983-1003. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/nwsaedu/issue/19814/211923>.
- Luthans, F. (1995). *Organizational behavior*. New York: The McGraw-Hill Companies.
- Nolen, S. B., & Haladyna, T. M. (1990). Motivation and studying in high school science. *Journal of Research on Science Teaching*, 27, 115-126. doi: 10.1002/tea.3660270204.
- Pintrich, P., R., & De Groot, E. V. (1990). Motivational and self-regulated learning components of classroom academic performance. *Journal of Educational Psychology*, 82(1), 33-40. doi: 10.1037/0022-0663.82.1.33.
- Rothblum, E. D., Solomon, L. J., & Murakami, J. (1986). Affective, cognitive, and behavioral differences between high and low procrastinators. *Journal of Counseling Psychology*, 33(3), 387-394. doi: 10.1037/0022-0167.33.4.387.
- Ryan, R. M., & Deci, E.L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 54-67. doi: 10.1006/ceps.1999.1020.

Arslankoç, S. ve Koçak, O. (2023). İstanbul'daki üniversite öğrencilerinin akademik motivasyon, boş zaman yönetimi ve karar vermeyi erteleme eğilimleri arasındaki ilişki. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14 (1), 150-181. DOI. 10.51460/baebd.1222538

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2023), 14 (1), 150-181.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2023), 14 (1), 150-181.
Araştırma Makalesi / Research Paper

- Sarıkaya Aydın, K. ve Koçak, S. (2016). Üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ile akademik erteleme düzeylerinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 17-38. doi: 10.29065/usakead.256378.
- Sıcak, A. ve Başören, M. (2015). Ortaöğretim öğrencilerinin akademik motivasyonlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Bartın örneği). *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 548-560. doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000239.
- Solomon, L. J., & Rothblum, E. D. (1984). Academic procrastination: frequency and cognitive- behavioral correlates. *Journal of Counseling Psychology*, 31, 503-509. doi: 10.1037/0022-167.31.4.503.
- Süzer, M. (1997). *Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıkları*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics (sixth ed.)*. Pearson: Boston.
- Tektaş, M., & Tektaş, N. (2010). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin zaman yönetimi ve akademik başarıları arasındaki ilişki. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 221-229.
- Terlemez, B., Şahin, D., ve Dilek, F. (2015). Namık Kemal Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin akademik motivasyon düzeyleri. *Pamukkale Journal of Eurasian Socioeconomic Studies*, 2(2), 67-78. doi: 10.5505/pjess.2015.09797.
- Tuncer, G., Yanpar Yelken, T., ve Tanrıseven, I. (2018). Felsefe grubu öğrencilerinin akademik motivasyonları ile sorgulama becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3), 1156-1175. doi: 10.17860/mersinefd.397603.
- Türk Dil Kurumu (2021). Motivasyon. Erişim adresi <https://sozluk.gov.tr> (09.04.2021).
- Türk Dil Kurumu (2021). Zaman. Erişim adresi <https://sozluk.gov.tr> (09.04.2021).
- Türkmen, M., Kul, M., Genç, E., & Sarıkabak, M. (2013). Konaklama işletmesi yöneticilerinin rekreasyon algı ve tutumlarının değerlendirilmesi: Batı Karadeniz bölgesi örneği. *Turkish Studies*, 8(8), 2139-2152. doi: 10.7827/TurkishStudies.5311.
- Uyulan, M. A., & Akkuzu, N. (2014). Öğretmen adaylarının akademik içsel motivasyonlarına bir bakış. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(1), 7-32. doi: 10.12738/estp.2014.1.2013.
- Üredi, I., ve Üredi, L. (2005). İlköğretim 8. Sınıf öğrencilerinin öz-düzenleme stratejileri ve motivasyonel inançlarının matematik başarısını yordama gücü. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 250-260. doi: 10.17860/efd.16628.
- Vallerand, R. J., & Bissonnette, R. (1992). On the predictive effect of intrinsic, extrinsic and amotivational styles on behavior: a prospective study. *Journal of Personality*, 60, 599-620. doi: 10.1111/j.1467-6494.1992.tb00922.x.
- Vallerand, R. J., Fortier, M. S., & Guay, F. (1997). Self-determination and persistence in a real-life setting: Toward a motivational model of high school dropout. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(5), 1161-1176. doi: 10.1037/0022-3514.72.5.1161.
- Vallerand, R. J., Pelletier, L. G., Blais, M. R., Brière, N. M., Senécal, C. B., & Vallières, E. F. (1992). The academic motivation scale: A measure of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education. *Educational and Psychological Measurement*, 52, 1003-1017. doi: 10.1177/0013164492052004025.
- Wolters, C. A. (2004). Advancing achievement goal theory: using goal structures and goal orientations to predict students' motivation, cognition, and achievement. *Journal of Educational Psychology*, 96(2), 236-250. doi: 10.1037/0022-0663.96.2.236.
- Yılmaz, B. (1989). *Boş zaman ve halk kütüphanesi: kavramsal bir yaklaşım*. Türk Kütüphaneciliği, 4, 200-206.
- Yılmaz, H. ve Huyugüzel Çavuş, P. (2007). Fen öğrenimine yönelik motivasyon ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *İlköğretim Online*, 6(3), 430-440.

Arslankoç, S. ve Koçak, O. (2023). İstanbul'daki üniversite öğrencilerinin akademik motivasyon, boş zaman yönetimi ve karar vermeyi erteleme eğilimleri arasındaki ilişki. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14 (1), 150-181. DOI. 10.51460/baebd.1222538

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2023), 14 (1), 150-181.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2023), 14 (1), 150-181.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Yılmaz, S. (2018). Üniversite öğrencilerinde motivasyon ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 1-20. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/artibilimsosyal/issue/38107/441261>.

Yurt, E. ve Bozer, E. N. (2015). Akademik motivasyon ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 14(3), 669-685. doi: 10.21547/jss.256759.